

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Br.21/20
Datum: 20.12.2017

Na osnovu člana 92. stav 4. i člana 93 stav (4) Ustava Republike Kosova, na osnovu člana 4. Pravilnika br.02/2011 za oblasti administrativne odgovornosti Kancelarije premijera i ministarstava, izmenjenog i dopunjenog Pravilnikom br. 14/2017, Pravilnikom br. 15/2017 i Pravilnikom br. 16/2017 kao i na osnovu člana 19. Pravilnika o radu Vlade Republike Kosova br. 09/2011, Vlada Kosova, je na sednici održanoj 20. decembra 2017, donela sledeću:

ODLUKU

1. Usvaja se Koncept dokument o oblasti Agencije protiv korupcije i izjavama o poreklu imovine.
2. Zadužuje se Ministarstvo pravde i druge nadležne institucije na sprovođenje ove Odluke u skladu sa Pravilnikom o radu Vlade Republike Kosovo.
3. Odluka stupa na snagu datumom potpisivanja.

Ramush HARADINAJ

Premijer Republike Kosovo

Dostaviti:

- Zamenicima premijera
- Svim ministarstvima (ministrima)
- Generalnom sekretaru KP
- Arhivi Vlade

KONCEPT DOKUMENT O OBLASTIMA AGENCIJE ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE KAO I O PRIJAVLJIVANJU I POREKLU IMOVINE

Poglavlje 1: Uvod

U okviru Godišnjeg plana Vlade 2017. godine, Ministarstvo pravde (Tabela B, Cilj br. 1, tacka 1.2) predviđa razvoj Koncepta dokumenta o radu Agencije za borbu protiv korupcije i za deklaraciju i poreklo imovine. Isto je predviđeno i u Nacionalnom programu za implementaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Korupcija je jedna od glavnih prepreka na putu održivog političkog, ekonomskog i društvenog razvoja zemlje. U rangiranju globalnog indeksa u odnosu na percepciju korupcije u zemljama Evrope i zapadnog Balkana, Kosovo zauzima nepovoljnu poziciju sa 36 poena i sada se nalazi na 95 mestu od ukupno 176 zemalja. Stoga je u interesu Kosova da poboljša svoj imidž u borbi protiv korupcije i sprečavanju korupcije.

Sprečavanje i borba protiv korupcije je obaveza koja proističe iz članstva Kosova u međunarodnim organizacijama posvećenih borbi protiv korupcije, predviđeno u Konvencijama Ujedinjenih nacija protiv korupcije, Krivična konvencija protiv korupcije Saveta Evrope, Građanska konvencija Saveta Evrope za borbu protiv korupcije i drugi standardi protiv korupcije.

Pored zakonske osnove, u februaru 2013 godine, Skupština Kosova je usvojila Strategiju i Akcioni plan za borbu protiv korupcije 2013-2017. Agencija trenutno radi na izradi nove Strategije i Akcionog plana za borbu protiv korupcije za period 2018 - 2022. Iako se smatra da sadašnji pravni okvir dobrim za postizanje opipljivih rezultata u ovoj oblasti, međutim, postoje problemi koji zahtevaju još bolje regulisanje u cilju sprečavanja i borbe protiv korupcije.

Strategija pomoći sektoru Vladavine prava na Kosovu 2016-2019; Cilj 10.2. (Strateški cilj) određuje poboljšanje prevencije kao i borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, uključujući trgovinu ljudima i narkoticima, privredni kriminal i pranje novca, krijumčarenje oružja, sajber kriminal i terorizam. Prevencija i borba protiv organizovanog kriminala, korupcije i drugih teških krivičnih dela je takođe predstavljena na stranici 85 ove strategije.

Poglavlje 2: Opis i definisanje glavnog pitanja/problema

APK od svoje funkcionalnosti se bavila istraživanjem svih slučajeva i kad god je bilo utvrđeno van osnovane sumnje i delovala u skladu sa svojim ovlašćenjima i do sada uputila nadležnim organima ukupno 718 slučajeva. APK je ove godine obradila

najveći broj krivičnih prijava u odnosu na prethodne godine. To je i zbog krivičnog zakona (koji je stupio na snagu početkom 2013 godine) u kojem je kao krivično delo navedeno „ne-prijavljivanje imovine“ i „lažno prijavljivanje imovine“.

Pravni okvir na osnovu kojeg Agencija sprovodi svoj mandat je: Zakon br. 03/L-159 o Agenciji za borbu protiv korupcije, Zakon br. 04/L-050 o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavljivanju, poreklu i kontroli poklona za sve javne službenike, Zakon br. 04/l-228 o izmenama i dopunama Zakona br. 04/L-050 o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavljivanje, porekla i kontrola poklona za sve javne zvaničnike (koji je stupio na snagu u 2014 godini); Zakon br. 04/l-051 o sprečavanju sukoba interesa u vršenju javnih funkcija. Postojeće sekundarno zakonodavstvo nije izmenjeno i dopunjeno.

Trenutno, većina APK rada se zasniva i funkcioniše kroz sistem praćenja i izveštavanja koji je i dalje nije dovoljno razvijen. Bez sistematskog prikupljanja i rukovanja informacijama, bilo bi nemoguće za APK da identifikuje, razume i deluje protiv rizika od korupcije kao i da razmotri da li su pravilnici i standardi odgovarajući, dovoljni, a da li je njihova kompatibilnost efikasna. Iz tog razloga, ova promena zakona naglašava potrebu da se prikupe informacije i proizvodnju analize trendova i područja rizika u fokusu misije APK-a.

APK je uspostavio mrežu kontakt osoba u raznim upravama za prikupljanje izjava o prijavi imovine zvaničnika tih institucija, organa, kancelarija i agencija. Iako ova mreža integriteta može biti korisna za Agenciju i njen preventivni rad (pod uslovom da ovi pojedinci imaju potrebne finansijske i zakonske uslove da deluju kao službenici za etiku u svojim ustanovama), opšte procedure za prikupljanje, obrada i analiza sadržaja ovih izjava je još uvek u povelju i nije stabilna koliko se zahteva.

Uprkos do sada postignutog napretka, Kosovo se kao i druge zemlje u regionu i dalje suočava sa teškoćama u sektoru vladavine prava, odnosno sa nedostacima u pravosudnom sistemu, unutrašnjim poslovima i pristupu pravdi.

Razni međunarodni izveštaji (Tehnička dokumentacija Projekta za borbu protiv privrednog kriminala na Kosovu (Peck II) i Izveštaj o napretku Kosova od strane Evropske komisije) i nacionalni strateški dokumenti naglašavaju potrebu za proaktivnu državnu posvećenost da se poboljša efikasnost policije, tužilaštva i sudstva uopšte, posebno u prevenciji i borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala.

Imajući u vidu društveno-politički i ekonomski razvoj odnosa EU kao i međunarodne slike Kosova, sve to značajno utiče na napredak u oblasti vladavine prava, pa će Vlada Kosova, uz pomoć EU i drugih međunarodnih partnera, preduzeti značajne korake u reformi i jačanju sektora vladavine prava u svojoj celosti.

Iako, generalno gledano, Kosovo ima dovoljno elemenata za postavljanje zakonskog okvira za prevenciju i borbu protiv korupcije, jer ima relevantne institucije, u praktičnom smislu, borba protiv korupcije i organizovanog kriminala svih vrsta i dalje predstavlja izazov za Kosovske vlasti. Ovo pitanje treba posmatrati sa dva aspekta, u smislu unutrašnjeg institucionalne borbe potrebne za jačanje internih mehanizama relevantnih institucija. S druge strane, preuzimanjem odgovornosti koje je sprovodio EULEX, može se primetiti povećana potreba, između ostalog, za dodatno profilisanje sudija i tužilaca. Bledi rezultati u prevenciji i borbi protiv korupcije imaju tri glavna razloga. Prvo, zato što ova strategija nema obavezujuće mehanizme koji će primorati institucije da preuzmu svoje odgovornosti, drugo, zato što institucionalna organizovanost i dalje ostaje komplikovana za rešavanje ove složene oblasti, i treće je nedostatak vlasništva od strane svih aktera odgovornih za sprovođenje ove strategije.

Na osnovu podataka iz godišnjih izveštaja primetno je da su potrebni zajednički naponi pravosudnog sistema i drugih mehanizama koji imaju za cilj borbu protiv korupcije kako bi se izgradio jak institucionalni sistem koji stvara konkretne rezultate u borbi protiv korupcije i na kraju stvara i povećava poverenje među građanima.

Pored ove političke i društvene svesti, sa krajnjim ciljem modernizacije upravljanja, Kosovo je posvećeno beskompromisnoj borbi i nultoj toleranciji protiv korupcije dajući ovoj javno politici prioritet koji zaslužuje.

Međutim, primećen je određen napredak u borbi protiv korupcije, ali korupcija ostaje zabrinjavajuća pojava za sve institucije Republike Kosovo. Uprkos obećanjima za veću posvećenost ka stvaranju društvenog ambijenta slobodnog od uticaja korupcije, rezultati se još ne mogu smatrati zadovoljavajućim. Kosovske vlasti su odredile jasne prioritete za sprovođenje zakona u cilju suzbijanja i sprečavanja korupcije, promovisanja transparentnosti i jačanja institucionalnog integriteta.

Procedure za prikupljanje, obradu i pregled prijave imovine su analizirane i uočeni su nedostaci u primeni. APK je uspostavio mrežu kontakt osoba u raznim upravama za prikupljanje izjava o imovini zvaničnika tih institucija, organa, kancelarija i agencija. Iako ova mreža integriteta može biti korisna za Agenciju i njen preventivni rad, opšta procedura za prikupljanje, obradu i analizu sadržaja tih prijave je još uvek u začetku. U tom smislu, primetan je nedostatak domaćeg zakonodavstva u vezi sa radom kontakt službenika i pravilne distribucije smernica za popunjavanje obrazaca prijave imovine od strane kontakt službenika i distribucija ovih formulara prema visokim zvaničnicima. Isto tako, trenutno su kazne za neobelodanjivanje krivične prirode i predstavljaju izazov za praktičnu primenu.

Prema Krivičnom zakoniku Republike Kosovo, koji je stupio na snagu u januaru 2013 godine, propust prijave imovine ili davanje lažnih izjava APK i sukoba interesa se kvalifikuje kao krivično delo.

APK može da kontroliše promene i modele prijavljene imovine visokih javnih zvaničnika; ali ne može da istražuje moguće krivično poreklo neopravdanog bogatstva (ovo predstavlja nadležnost državnog tužilaštva) ili pitanja stečenog vlasništva u vezi sa određenim sredstvima (ovo spada pod mandat Jedinice za finansijsko obaveštajni rad). Međutim, dok proverava validnost sadržaja prijave o imovini, Agencija može uporediti bogatstvo i prijavljenu imovinu, uzimajući u obzir dokaze iz žalbe, vesti, informacije o nasledstvu koje su na raspolaganju APK iz drugih tekućih istraga.

Isto se dešava sa praćenjem poklona. Veći deo svoje neefikasnosti je posledica pravnih praznina u zakonu. APK ne bi trebalo da prati liste poklona dobijenih od raznih javnih institucija, organa, službi i agencija. Umesto toga, APK treba da pomogne njihovim visokim rukovodiocima da se podigne sistem javnih usaglašenosti i jasnih procedura za prijavu i rukovanje poklonima javnih zvaničnika. Pri tome, APK može da obezbedi model upravljanja poklona (koji mora biti prilagođen specifičnosti svakog tela), priručnik o tome kako osmisliti i primeniti registar za tretiranje poklona, i obezbediti obuku zašto je važno da se uspostave ove interne procedure usklađivanja i kako treba funkcionisati.

Ne proporcionalno sankcionisanje prijave visokih državnih zvaničnika bio je izazov u ovom periodu. Zato se preporučuje da se menjaju oforma i načini sankcionisanja. U tom smislu treba da postoji gradacija kazni ili drugih metoda kažnjavanja visokih javnih zvaničnika, i drugih zvaničnika. Takođe, nacrt zakona takođe treba da se fokusira na definiciju visokih javnih zvaničnika. Postoji nedostatak jasnih odredbi koje regulišu tretman porekla imovine visokih javnih zvaničnika.

U tom kontekstu, izrada novog zakona ili izmene i dopune Zakona br. 03/L-159 o Agenciji za borbu protiv korupcije i izrada novog zakona ili izmena i dopuna Zakona br. 04/L-050 o prijavi, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijave, porekla i kontrole poklona svih javnih službenika, i Zakona br. 04/L-228 o izmenama i dopunama Zakona br. 04/L-050 o prijavi, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavi, poreklu i kontrole poklona svih javnih zvaničnika se smatra hitnim zadatkom, jer kao osnovni cilj imaju progresivno i održivo smanjenje korupcije, jačanje institucionalnog integriteta i promocije vrednosti dobrog upravljanja.

- Zakon br. 03/L-159 o Agenciji protiv korupcije je odobren od strane Skupštine 29.12.2009, a proglašen je Dekretom Predsednika Republike Kosovo br. DVD-006-2010, dana 19.01.2010.
- Zakon br. 04/L-050 o prijavi, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavi, poreklu i kontroli poklona za sva službena lica - Zakon je usvojen u Skupštini dana 31.08.2011, a proglašen Dekretom Predsednika Republike Kosovo DL-028-2011, dana 31.08.2011

- Zakon br. 04/L-228 o izmeni i dopuni Zakona br. 04/L-050 o prijavi, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavi, poreklu i kontroli poklona javnim zvaničnicima - Zakon je odobren u Skupštini, dana 20.03.2014, a proglašen je Dekretom Predsednika Republike Kosovo br. DL-013-2014, datuma 07.04.2014.

Tokom sprovođenja tih zakona je primećeno da postoje neke rupe u zakonu i da zakon nije dizajniran u potpunosti u skladu sa relevantnim nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim i evropskim standardima.

Trenutna politika

Agencija za borbu protiv korupcije (APK) je nezavisna institucija osnovana u julu 2006 godine, a počela je sa radom 12 februara 2007 godine. Agencija predstavlja nezavistan i specijalizovan organ nadležan za sprovođenje državne politike za sprečavanje i borbu protiv korupcije na Kosovu.

Postojeće zakonodavstvo protiv korupcije, na osnovu kojeg APK sprovodi svoje aktivnosti predviđa mere protiv korupcije u okviru Strategije i Akcionog plana za borbu protiv korupcije, posebno u početnoj fazi istrage korupcije, analiziranja i eliminisanja uzroka korupcije, nespojivost obavljanja javne funkcije i obavljanja aktivnosti na nepropisnom sticanju dobiti za službena lica, ograničenja u pogledu prihvatanja poklona koji se odnose na obavljanje službene dužnosti, nadgledanje njihove imovine, kao i lica u bliskoj vezi sa njim, i ograničenja ugovornih subjekata koji učestvuju na javnim tenderima.

Kroz izmene i dopune ovog zakona zahteva se osnaživanje uloge Agencije u krivičnim i administrativnim istragama. Osim toga, to će povećati nivo saradnje i regulisati način komuniciranja sa lokalnim institucijama, kao što je tužilaštvo, policija, KPA, ARBK, MF, Carinska služba, Kancelarija revizora, banke, katastarska agencija, JFI, ARC, itd. Agencija kroz izmene i dopune zakona traži da se više angažuje na obrazovanju, odnosima i saradnji sa medijima i civilnim društvom i zalaganje na polju međunarodne saradnje. Kao rezultat toga, Agencija zahteva dodatna ovlašćenja u oblastima vezanim za istrage i sprečavanja korupcije, poreklu i kontroli imovine i poklona, izbegavanju sukoba interesa visokih javnih zvaničnika i sprečavanja korupcije u aktivnostima javne nabavke.

U institucionalnom smislu, Kosovo je osnovalo Agencijau za borbu protiv korupcije (APK) u 2006 godini. APK je nezavistan i specijalizovan organ koji je nadležan za sprovođenje državne politike za sprečavanje i borbu protiv korupcije na Kosovu. U nastojanju da spreči i bori se protiv korupcije, u februaru 2012. godine, Predsednica Kosova je osnovala Nacionalni savet protiv korupcije. Cilj osnivanja ovog saveta je da se poboljša koordinacija i poveća svest među svim organima i institucijama uključenim u borbu protiv korupcije.

Kako bi se pojačali napori za sprečavanje i borbu protiv korupcije, 26 februara 2010 godine, odlukom Vlade, u okviru Specijalnog tužilaštva Kosova, stvorena je Radna grupa za borbu protiv korupcije koja se sastoji od tužilaca (sa Kosova i EULEX-a) i policijskih istražitelja. Svrha osnivanja ove radne grupe je da istraži privredni i finansijski kriminal. U međuvremenu, u okviru ovog mehanizma, Kosovska policija je takođe uspostavila Direkciju za borbu protiv privrednog kriminala i korupcije.

U okviru Policije Kosova, Direkcija za istraživanje privrednog kriminala i korupcije (DIPKK), ima nadležnost u rešavanju privrednih i finansijskih kriminala i korupcije.

Kosovsko tužilaštvo sprovodi postupak krivične istrage u predmetima koje APK prosledi tužiocu na dalju istragu.

Sud zatim razmatra i donosi odluku o optužnicama koje proizilaze iz procesuiranja slučajeva korupcije.

Dok druge institucije pomažu APK u pružanju informacija o razvoju preliminarnog istražnog postupka i ostvarivanje potpune kontrole u vidu izjava visokih javnih zvaničnika.

Izmene i dopune zakona o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavljivanju, poreklu i kontroli poklona svih javnih zvaničnika su neophodne da bi ovaj zakon bio dodatno usklađen sa lokalnim propisima i dobrim praksama Evropske unije i na međunarodnom nivou. Osim toga, ove izmne i dopune su u potpunosti u skladu sa ispunjavanjem obaveza koje kosovske institucije imaju u vezi sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju potpisanog između Kosova i EU.

PRAVNI OKVIR:

USVOJENI ZAKONI:

Osnovni pravni okvir pod kojim Agencija ostvaruje svoj pravni mandat obuhvata sledeće zakone, ali ne ograničavajući se na njih:

Zakon br. 03/L-159 o Agenciji za borbu protiv korupcije.

Ovaj zakon definiše status i nadležnosti APK u oblasti borbe protiv i sprečavanja korupcije, posebno u oblasti izveštavanja, otkrivanja i istrage korupcije, sprovođenja Strategije i Akcionog plana za borbu protiv korupcije.

Zakon br. 04/L-050 o prijavi, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavi, poreklu i kontroli poklona za sve javne zvaničnike i Zakon br. 04/L-228 o izmenama i dopunama Zakona br. 04/L-050.

Ovaj zakon definiše obaveze visokih javnih zvaničnika da prijave svoju imovinu, prihode ili poreklo istih, obaveze APK da ispita prijave i kontrolu imovine i obaveza svih zvaničnika za prijavu poklona i njihovo poreklo.

Zakon br. 04/L-051 o sprečavanju sukoba interesa u vršenju javnih funkcija

Cilj ovog zakona je da spreči sukob interesa između javnog i privatnog interesa visokih zvaničnika u vršenju javnih funkcija.

UPUTSTVA/UREDBE USVOJENE OD STRANE APK SU:

Pravilnik br. 01/2014 o radu Agencije za borbu protiv korupcije

Ovaj pravilnik definiše metode rada, pravila o organizaciji i funkcionisanju rada u Agenciji za borbu protiv korupcije (u daljem tekstu: Agencija)

Uredba br. 01/2013 o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u Agenciji za borbu protiv korupcije

Ova uredba utvrđuje principe i pravila organizacije, funkcionisanja i upravljanja arhivom APK:

Uredba br. 02/2014 o organizaciji, funkcionisanju i upravljanju arhivom Agencije za borbu protiv korupcije

Ovom uredbom se definišu procedure i principi za unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mesta u Agenciji za borbu protiv korupcije, organizacione strukture i podele rada u okviru organizacione strukture između radnih mesta.

Kod br.03/2013 o etici za zaposlene u Agenciji za borbu protiv korupcije

Ovaj kod ima za cilj da postavi pravila ponašanja za zaposlene u Agenciji, za obavljanje njihovih dužnosti u Agenciji i inostranstvu, unapređenje i zaštitu njihovog statusa i regulisanje prava i obaveze u vezi sa institucijama i javnosti u skladu sa zakonom na snazi.

Trenutni troškovi:

Izmene i dopune Zakona br. 04/L-050 o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavljivanju, poreklu i kontroli poklona za sve javne zvaničnike **nema dodatnih troškova** i kao rezultat toga može se zaključiti da nema finansijske implikacije.

Kategorija troškova	Faktički troškovi u prehodnoj godini	Budžet ove godine	SOT za narednu godinu
Budžet agencije: (navesti sve vrste rashoda)	503,074.00	503,074.00	503,074.00
Ostali budžeti: (navesti sve vrste rashoda)	-	-	-
Finansiranje od strane donatora	-	-	-
Direktni troškovi iz Ministarstva finansija	-	-	-

Ispod su predstavljeni trendovi finansiranja i procena u poslednje tri godine. Takođe je predviđeno i za 2018 godinu.

Agencija za borbu protiv korupcije	2014 aktuelno	2015 budžet	2016 procena	2017 procena	2018 procena
Ukupno	453,079.07	503,074.00	503,074.00	503,074.00	503,074.00
Broj zaposlenih	40	40	40	40	40
Plate i dnevnice	340,202.41	340,477.00	340,477.00	340,477.00	340,477.00
Robe i usluge	109,288.42	154,097.00	154,097.00	154,097.00	154,097.00
Komunalni troškovi	3,588.24	8,500.00	8,500.00	8,500.00	8,500.00
Izvori finansiranja:	453,079.07	503,074.00	503,074.00	503,074.00	503,074.00
Vladini grantovi	453,079.07	503,074.00	503,074.00	503,074.00	503,074.00
Finansiranje iz pozajmice	-	-	-	-	-
Grantovi donatora	101,994.01	70,641.00	-	-	-
Sopstveni prihodi	-	-	-	-	-

Tabela: Trendovi finansiranja 2014-2015 i procene 2016-2018

Iskustvo u drugim zemljama

Na evropskom nivou, Savet Evrope kroz Preporuku br.: R (2000) 10 Komiteta ministara o kodeksu ponašanja javnih službenika (član 14) i mehanizama praksi pripremljenih od strane Grupe zemalja za borbu protiv korupcije (GRECO) postavili su standard koji je dalje razvijen od 2000 godine. Na nivou EU, ne postoji akt ili *ackuis communautaire* za prijavljivanje imovine. Međutim, u širem smislu i u odnosu na kriterijume iz Kopenhagena, EU je zatražila od zemalja kandidata i drugih koji dobijaju pomoć da uzimajući u obzir međunarodne standarde i praksu za borbu protiv korupcije, uključujući i prijavljivanje imovine. Prijavljivanje imovine je postao *de facto* EU standard prema zemljama kandidatima.

Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije (usvojena 2003 godine, a koju je ratifikovala 181 stranka) obuhvata ovaj standard u članu 8.

Trenutno postoje 161 zemlje koje su uspostavile sistem prijavljivanja imovine državnih službenika.

Hrvatska

Hrvatska je centralizovala borbu protiv korupcije pod jednom organizacijom, Kancelarijom za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, sa širim političkim mandatom za istragu, praćenje i prevenciju korupcije na osnovu zakonodavstva za njeno uspostavljanje.

Nadležnosti za istragu korupcije u Hrvatskoj se dele između Kancelarije za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala i jedne specijalizovane jedinice u okviru policije, Nacionalne policijske kancelarije za sprečavanje korupcije i organizovanog kriminala. Oba organa za sprovođenje zakona su dobro opremljena da sprovode efikasne istrage i pritom su zabeležili dobre rezultate u istragama i optužnicama za korupciju na visokom nivou. Kancelarija za borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala uživa jedan širi mandat za istraživanje, praćenje i prevenciju korupcije i organizovanog kriminala. Ona je isto tako odgovorna za međunarodnu saradnju i razmenu informacija u kompleksnim istragama. Njen fokus je na predmetima korupcije na srednjem i visokom nivou, dok se manji slučajevi korupcije istražuju i gone od strane redovnih tužioca.

Drugi organi za borbu protiv korupcije uključuju Odeljenje za pranje novca; Državni ured za reviziju; Poresku upravu i Carinsku upravu u okviru Ministarstva finansija; Kancelariju za javne nabavke; Komisiju za sprečavanje sukoba interesa u vršenju javnih funkcija; i nezavisni sektor za borbu protiv korupcije u Ministarstvu pravde.

Nacionalni savet za praćenje Strategije za borbu protiv korupcije predstavlja posebnu Parlamentarnu komisiju za koordinaciju sprovođenja Strategije i Akcionog plana za borbu protiv korupcije. Savet je odgovoran za procenu rizika od korupcije i predlaganje i razvijanje preventivnih mera. Posebna odeljenja sudova su uspostavljena u okviru četiri okružnih sudova. Ovi specijalni sudovi se bave samo predmetima korupcije na visokom i srednjem nivou i predmetima koji se odnose na organizovani kriminal.

Crna Gora

Nakon osnivanja Agencije za prevenciju korupcije u januaru 2016, kompletiran je institucionalni okvir za sveobuhvatnu borbu protiv korupcije i ojačane napore u borbi protiv korupcije u Crnoj Gori. Agencija je preuzela nadležnosti Uprave za antikorupcijsku inicijativu i Komisije za sprečavanje sukoba interesa.

Agencija je odgovorna za sprovođenje mera za sprečavanje sukoba javnog i privatnog interesa, ograničenja u vršenju javnih funkcija, prikupljanje i proveru izveštaja o imovini i prihodima javnih zvaničnika, odluke i akcije u izveštajima zviždača, zaštita insajdera i druga pitanja od značaja za prevenciju i suzbijanje korupcije, u skladu sa Zakonom o sprečavanju korupcije. Agencija je takođe odgovorna za sprovođenje Zakona o finansiranju političkih stranaka i izbornih kampanja i Zakona o lobiranju. Takođe, ona daje svoje mišljenje o nacrtima zakona i sprovodi istraživanja u oblasti borbe protiv korupcije. Agencija je nezavistan i samostalan organ.

Glavni istražni organi za borbu protiv korupcije su Odeljenje za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije u okviru sektora Uprave kriminalističke policije i Uprave za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Albanija

U Albaniji ne postoji centralizovana glavna agencija odgovorna za borbu protiv korupcije, međutim uspostavljena je institucija Nacionalnog koordinatora za borbu protiv korupcije da koordinira aktivnostima Vlade i nezavisnih institucija na centralnom i lokalnom nivou u borbi protiv korupcije. Osim toga, stvorena je mreža kontakt osoba u svim ministarstvima i nezavisnim institucijama, koje će pratiti i obučavati relevantne zvaničnike u implementaciji Strategije za borbu protiv korupcije i da će o tome izveštavati Nacionalnog koordinatora za borbu protiv korupcije.

Glavna tela za preventivni rad i borbu protiv korupcije u Albaniji obuhvataju, Radnu grupu za borbu protiv korupcije i Visoki inspektorijat za prijavljivanje i reviziju imovine i sukoba interesa. Radna grupa za borbu protiv korupcije je nastala kao političko telo na ministarskom nivou i prvenstveno je odgovorna za definisanje

strateških ciljeva, prioriteta i mera u borbi protiv korupcije, kao i da se osigura kompatibilnost između antikorupcijskih entiteta u okviru različitih ministarstava i politika. VIPRS je osnovan kao nezavisno telo zaduženo za prikupljanje prijava o imovini i identifikovanje slučajeva sukoba interesa u vezi sa javnim službenicima.

Što se tiče materije oko istrage, ove radnje obavljaju Tužilaštva za teška krivična dela i Generalna uprava državne policije u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova. Kao deo napora za borbu protiv korupcije u zemlji, u septembru 2014 godine je uspostavljeno novo telo pod nazivom Sektor za istraživanje korupcije i imovine u okviru Tužilaštva za teška krivična dela, koje ima za cilj da istraži slučajeve korupcije sudija, tužilaca i visokih zvaničnika. Jedino telo koje ima moć da istraži i procesuiraju slučajeve korupcije u Albaniji je tužilaštvo.

Bosna i Hercegovina

Neke agencije u Bosni i Hercegovini rade na poseban način u borbi protiv korupcije uz podeljene odgovornosti između ministarstava, različitih agencija i kancelarija.

Nadležnosti da istraži i procesuiraju korupciju su podeljene između Agencije za istrage i zaštitu i Posebnog odeljenja za organizovani kriminal, privredni kriminal i korupciju u Tužilaštvu Bosne i Hercegovine. Ministarstvo sigurnosti i posebno Agencija za istrage i zaštitu se mogu smatrati najmoćnijim mehanizmima na raspolaganju za koordinaciju borbe protiv korupcije u Bosni i Hercegovini.

Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) i Agencija za borbu protiv korupcije su podržani na međunarodnom i državnom nivou, zaduženi za prikupljanje i obradu podataka od interesa za sprovođenje međunarodnih zakona i Krivičnog zakonika Bosne i Hercegovine. Odeljenje za krivične istrage u okviru SIPA i odeljenja finansijsko obaveštajnog delovanja su odgovorni za sprečavanje, otkrivanje i istraživanje krivičnih dela koja spadaju pod nadležnost Bosanskog suda.

Prevenција, edukacija i koordinacija aktivnosti za borbu protiv korupcije, uključujući i analizu trendova korupcije, razvoj politika za borbu protiv korupcije i praćenje njihove realizacije su glavne odgovornosti Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, to je nezavisno telo koje izveštava parlamentu.

Bugarska

Bugarska ima širok okvir specijalizovanih institucija u borbi protiv korupcije. Kao deo napora zemlje za suzbijanje korupcije i povećanje opšteg poverenja javnosti u javne institucije i posebno u sudstvo, vlada je osnovala Državnu agenciju za javnu bezbednost. To je vodeća specijalizovana jedinica koja istražuje i procesuiraju krivična dela vezana za korupciju, izvršena u zemlji, uključujući i visoke javne zvaničnike.

Nadležnosti da istraži i procesuiru korupciju su podeljene između Državne agencije za nacionalnu bezbednost, Odeljenja za unutrašnju bezbednost u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova i Tužilaštva. Korupcija na nižem nivou se istražuje od strane redovne policije pod nadzorom Ministarstva unutrašnjih poslova.

Bugarska je uspostavila poseban sud koji se bavi zločinima koje su počinile organizovane kriminalne grupe, uključujući i zločine vezane za korupciju. Međutim, zemlja još uvek nema namenski sud za borbu protiv korupcije. Centar za prevenciju i borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala je telo za borbu protiv korupcije određeno da podrži sve institucije koje se bave osetljivim akcijama protiv korupcije u Bugarskoj. Prikuplja i beleži informacije iz svih oblasti koje su podložne korupciji, ocenjuje podatke i procese od slabosti prema korupciji i organizovanom kriminalu koristeći složenu analizu. Ima analitičku i konsultativnu funkciju u razvoju Sistema sigurnih sistema rešavanja na osnovu zahteva.

Glavna institucija odgovorna za implementaciju i koordinaciju politike za borbu protiv korupcije je Komisija za sprečavanje i suzbijanje korupcije.

Srbija

Nekoliko agencija u Srbiji posebno radi na borbi protiv korupcije. Međutim, glavne odgovornosti u prevenciji i borbi protiv korupcije dele Agencija za borbu protiv korupcije Srbije, Savet za borbu protiv korupcije i Tužilaštvo za organizovani kriminal.

Agencija za borbu protiv korupcije u Srbiji je organizacija posvećena sprečavanju korupcije osnovana kao samostalan i nezavisan organ. Agencija koordinira implementaciju Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije i niz drugih preventivnih funkcija, uključujući i planove integriteta u javnoj upravi i kontrolu finansiranja političkih partija. Agencija za borbu protiv korupcije odgovara Narodnoj skupštini Republike Srbije, koju o radu Agencije izveštava na godišnjem nivou, kao i o statusu implementacije Strategije i akcionih planova za borbu protiv korupcije.

Glavni istražni i organ tužilaštva koji se bavi slučajevima korupcije je Tužilaštvo za organizovani kriminal. Savet za borbu protiv korupcije deluje kao savetodavno telo Vlade. Njegova misija je da predloži mere koje treba preduzeti za efikasnu borbu protiv korupcije, da prati njihovo sprovođenje i da daje predloge o propisima i programima u ovoj oblasti.

Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki sprovodi provere i kontrole regularnosti procesa javnih nabavki. Posebno odeljenje za organizovani kriminal je osnovano pri Višem sudu u Beogradu da se bavi zločinima koje su počinili organizovane kriminalne grupe, uključujući i krivična dela vezana za korupciju.

Tokom izrade novih zakona posebna pažnja će se posvetiti sledećim člancima:

- Konvencija UN protiv korupcije (članovi 7, 8, 10, 21 i 30) - united nations convention against corruption (articles 7, 8, 10, 21, 30),
- Evropska konvencija o ljudskim pravima (član 8) - european convention on human rights (article 8),
- Konvencija Saveta Evrope o zaštiti lica u odnosu na automatsku obradu ličnih podataka - council of europe convention for the protection of individuals with regard to automatic processing of personal data
- Konvencija o krivičnom pravu korupcije - criminal law convention on corruption (ets 173)
- Konvencija o građanskom pravu o korupciji - civil law convention on corruption (ets 174)
- Rezolucija (97) 24 o dvadeset vodećih principa za borbu protiv korupcije - resolution (97) 24 concerning twenty guiding principles on the fight against corruption
- Rezolucija (2000) 10 od dana 11 maja 2000 o etičkom kodeksu visokih javnih zvaničnika - rec(2000)10e 11 may 2000 on codes of conduct for public officials
- Rezolucija (2003) 4 Komiteta ministara država članica o zajedničkim pravilima protiv korupcije u vezi sa finansiranjem političkih partija i izbornih kampanja - rec (2003)4 of the committee of ministers to member states on common rules against corruption in the funding of political parties and electoral campaigns
- Rezolucija (2014) 7 Komiteta ministara država članica o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju - rec (2014)7 of the committee of ministers to member states on the protection of whistleblowers

Poglavlje 3: Svrha i ciljevi

Svrha

Opšta svrha ovog koncepta je da se ojača uloga Agencije u suzbijanju i sprečavanju korupcije.

Ona takođe ima za cilj:

- razvoj pristupa „nulte tolerancije“ prema korupciji;
- izgradnja integriteta, odgovornosti i transparentnosti u radu državne uprave i jačanju poverenja građana u javnim institucijama;
- poboljšanje zakonodavstva i jačanje institucionalnih kapaciteta za sprečavanje i borbu protiv korupcije;
- svest i edukacija javnosti u oblasti borbe protiv korupcije;
- izrada Strategije i petogodišnjeg Strateškog plana za potrebe Agencije u oblasti ljudskih resursa koji se bave: uspostavljanjem i razvojem profesionalnih kapaciteta osoblja Agencije;
- unapređenje osoblja u vezi sa razvojem prethodnog postupka istrage, rukovanje slučajeva sukoba interesa, prijavljivanja imovine, prihvatanja poklona, posebno nakon njihove kriminalizacije u Krivičnom zakoniku.

Kroz ovu politiku teži se povećanju saradnje sa institucionalnim mehanizmima koji su odgovorni za sprečavanje i borbu protiv korupcije na Kosovu, kao i razvoj Strategije za komunikaciju i odnose sa javnošću. Agencija promenom ovim zakonima zahteva da se više angažuje u edukaciji, saradnju sa medijima i organizacijama civilnog društva i sa se angažuje na polju međunarodne saradnje. Kao rezultat toga, Agencija nastoji da osigura dodatna ovlašćenja u oblastima vezanih za istrage i sprečavanja korupcije, poreklo i kontrolu imovine i poklona, izbegavanja sukoba interesa visokih javnih zvaničnika i sprečavanje korupcije u aktivnostima javne nabavke.

Poglavlje 4: Opcije

Opcija 1: Opcija status quo (bez promena)

Propust da se promeni politika/zakon će omogućiti nastavak već identifikovanih izazova u koncept papiru. Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije i Zakon o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavljivanju, poreklu i kontroli poklona za sve javne zvaničnike će nastaviti sa nepokrivanjem svih pravnih praznina do sada identifikovanih u njegovoj realizaciji. APK će i dalje imati poteškoća u ostvarivanju svoje misije u sprečavanju i borbi protiv korupcije na Kosovu.

Opcija 2: Promena postojeće politike

Postojeća politika se može menjati usvajanjem Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije i Zakona o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavljivanju, poreklu i kontroli poklona za sve javne službenike.

Promena ovih zakona omogućava za APK dodatna ovlašćenja u oblastima vezanim za istrage i sprečavanja korupcije, poreklu i kontrolu imovine i poklona, izbegavanja sukoba interesa visokih javnih zvaničnika i sprečavanja aktivnosti korupcije javnih nabavki kao i dodatne nadležnosti koje se pominju tokom okruglih stolova i predstavljeni su u raznim tehničkim dokumentima.

Promenom ove politike, između ostalog, će se jasno definisati i proveriti porekla imovine visokih javnih zvaničnika; najbolje će se definisati spisak visokih javnih zvaničnika; time će se regulisati otkrivanje imovine u digitalnom obliku - onlajn (e-izjava); Time će se regulisati vrednost prijavljene imovine, itd. Takođe, Agencija će se promenom postojeće politike dalje angažovati u oblasti edukacije, saradnje sa medijima i organizacijama civilnog društva i na polju međunarodne saradnje.

Isto tako, će se regulisati kaznena politika i pronalaženje drugih metoda za kažnjavanje visokih javnih zvaničnika - obustavom plate na nekoliko meseci, novčanim kaznama bi se omogućila dopuna sa mogućnostima sankcionisanja kaznom zatvora, otpuštanjem, itd.

AKK će dalje razvijati svoje preventivne kapacitete, uz zadržavanje ovlašćenja preliminarne administrativne istrage koji zahteva jasnu podelu i objašnjenje. Određeni istražni kapaciteti su potrebni za proveru sadržaja izjava visokih zvaničnika i za prikupljanje dokaza za analizu rizika u pojedinim osetljivim sektorima za korupciju i aktivnosti kao što su javne nabavke, privatizacija, licenciranje, itd.

Izmenama postojećih politika, zakoni će biti usklađeni sa relevantnim zakonskim odredbama koji su na snazi u zemlji i praksi EU, evropskim konvencijama i međunarodnih standarda.

Pored toga, Kosovo će obezbediti istu zaštitu kao i u drugim zemljama u regionu i EU u oblastima vezanim za istragu i sprečavanja korupcije, porekla i kontrole imovine i poklona, izbegavanja sukoba interesa visokih javnih zvaničnika i sprečavanje korupcije u javnim nabavkama, kao i moguća dodatna ovlašćenja. Pored toga, bi se olakšala primena Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Kosova i EU i to će imati pozitivan uticaj na ispunjavanje uslova koji su u vezi sa sprovođenjem zakona i pravnog poretka na Kosovu.

Odgovorni za sprovođenje politike/zakona će biti Agencija za borbu protiv korupcije. U tom kontekstu, potrebno je više obuke i osoblja. Treninzi su neophodni za izgradnju kapaciteta profesionalnog osoblja i pomoćnog osoblja u sprovođenju ove politike. Za obavljanje kvalitativnog rada i za efektivno i efikasno poslovanje potrebno je dovoljno osoblja.

Podizanje svesti građana o odgovornosti i aktivnostima APK se realizuje upotrebom važećih informacionih metoda (APK internet stranica, brošure, elektronska sredstva, u pisanoj formi, kao i drugim metodama).

Opcija 3: Promena postojećeg pristupa implementaciji

Promena postojećeg pristupa implementaciji, kao alternativa ne odgovara cilju da se ojača uloga Agencije. Promena postojećeg pristupa je veoma teška s obzirom da postojeći zakoni nisu jasno definisali regulisanje i određivanje funkcije, dužnosti i odgovornosti APK.

Stoga, treća opcija bi bila znatno komplikovanija i neće osigurati data rešenja.

Poglavlje 5: Sažetak opcija

Glavne karakteristike	Opcija 1	Opcija 2	Opcija 3
Glavne karakteristike opcija	Status quo	Novi posebni zakoni	Promena postojećeg pristupa
Segment stanovništva / sektor / ciljani region.	Sva zvanična lica	Sva zvanična lica	Sva zvanična lica
Karakteristike sprovođenja - ko je odgovoran – jedan sektor vlade (koji), privatni sektor, građani .	APK i druge odgovarajuće institucije	APK i druge odgovarajuće institucije	APK i druge odgovarajuće institucije
Upravljanje ili sprovođenje programa ili usluga	N/A	N/A	N/A
Zakoni, podzakonski akti, izmene i dopune postojećih zakona kao i implementacija i kazne.	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon br. 03/L-159 o Agenciji za borbu protiv korupcije, • Zakon br. 04/L-050 o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavljivanju, poreklu i kontroli poklona za sve javne zvaničnike, • Zakon br. 04/L-228 za <ol style="list-style-type: none"> 1. Uredba br. 01/2014 o radu Agencije za borbu protiv korupcije 2. Uredba br. 01/2013 o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Agenciji za borbu protiv korupcije 3. Uredba br. 02/2014 o organizaciji, funkcionisanju i upravljanju arhive Agencije za borbu protiv korupcije 	Novi Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije i Zakon o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavljivanju, poreklu i kontroli poklona za sve javne zvaničnike	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon br. 03/L-159 o Agenciji za borbu protiv korupcije, • Zakon br. 04/L-050 o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavljivanju, poreklu i kontroli poklona za sve javne zvaničnike, • Zakon br. 04/L-228 za <ol style="list-style-type: none"> 1. Uredba br. 01/2014 o radu Agencije za borbu protiv korupcije 2. Uredba br. 01/2013 o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Agenciji za borbu protiv korupcije 3. Uredba br. 02/2014 o organizaciji, funkcionisanju i upravljanju arhive Agencije za borbu protiv korupcije
Podsticaji ili nedostatak ekonomskih podsticaja	N/A	N/A	N/A

- subvencije ili porezi.			
Kampanje edukacije i komunikacije.	-	Javiće se potreba za kampanjama za podizanje svesti	-
Smernice i kodeksi.	-	Nakon usvajanja zakona javiće se potreba za izradom podzakonskih akata	-
Vremenski rokovi – kada stupa na snagu opcija.	-	2018	-

Poglavlje 6: Analiza opcija

Koristi

Opcija 1 (prva)

Promena postojeće politike bi omogućila prevazilaženje već identifikovanih izazova u koncept dokumentu. Usvajanje Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije i Zakona o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavljivanju, poreklu i kontroli poklona za sve javne zvaničnike će pokriti sve do sada identifikovane pravne praznine tokom implementacije ovih zakona. APK će biti u lakšoj poziciji da ostvari svoju misiju u prevenciji i borbi protiv korupcije na Kosovu.

Opcija 2 (druga)

Promena Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije i Zakona o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavljivanju, poreklu i kontroli poklona za sve javne zvaničnike omogućava dodatna ovlašćenja za APK u oblastima vezanim za istragu i sprečavanje korupcije, kontrolu porekla imovine i poklona, izbegavanje sukoba interesa visokih javnih zvaničnika i sprečavanje korupcije u javnim nabavkama, kao i dodatne nadležnosti koje su razmatrane tokom okruglih stolova i predstavljene u raznim tehničkim dokumentima.

Promenom ovih zakona se precizira verifikacija porekla imovine visokih javnih zvaničnika; najbolje će se definisati spisak visokih javnih zvaničnika; time će se regulisati otkrivanje imovine u digitalnom obliku - onlajn (e-izjava); time će se regulisati vrednost prijavljene imovine, itd. Takođe, Agencija će se promenom postojeće politike dalje angažovati u oblasti edukacije, saradnje sa medijima i organizacijama civilnog društva i na polju međunarodne saradnje.

Isto tako, će se regulisati kaznena politika i pronalaženje drugih metoda za kažnjavanje visokih javnih zvaničnika - obustavom plate na nekoliko meseci, novčanim kaznama bi se omogućila dodatna dopuna sankcionisanja kaznom zatvora, otpuštanjem, itd.

AKK će dalje razvijati svoje preventivne kapacitete, uz zadržavanje ovlašćenja preliminarne administrativne istrage koji zahteva jasnu podelu i objašnjenje. Određeni istražni kapaciteti su potrebni za proveru sadržaja izjava visokih zvaničnika i za prikupljanje dokaza za analizu rizika u pojedinim osetljivim sektorima za korupciju i aktivnosti kao što su javne nabavke, privatizacija, licenciranje, itd.

Izmenama postojećih politika, zakoni će biti usklađeni sa relevantnim zakonskim odredbama koji su na snazi u zemlji i praksi EU, evropskim konvencijama i međunarodnih standarda.

Pored toga, Kosovo će obezbediti istu zaštitu kao i u drugim zemljama u regionu i EU u oblastima vezanim za istragu i sprečavanja korupcije, porekla i kontrole imovine i poklona, izbegavanja sukoba interesa visokih javnih zvaničnika i sprečavanje korupcije u javnim nabavkama, kao i moguća dodatna ovlašćenja. Pored toga, bi se olakšala primena Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Kosova i EU i to će imati pozitivan uticaj na ispunjavanje uslova koji su u vezi sa sprovođenjem zakona i pravnog poretka na Kosovu.

Odgovorni za sprovođenje politike/zakona će biti Agencija za borbu protiv korupcije. U tom kontekstu, ovo će zahtijevati veću obuku i osoblje. Obuke su potrebne za izgradnju kapaciteta stručnog osoblja i pomoćnog osoblja u sprovođenju ove politike. Za obavljanje poslova na kvalitativan način i dovoljno efikasnog i osoblja treba da bude na raspolaganju.

Podizanje svesti građana o odgovornosti i aktivnostima APK se realizuje upotrebom važećih informacionih metoda (APK internet stranica, brošure, elektronska sredstva, u pisanoj formi, kao i drugim metodama).

Opcija 3 (treća)

Prednosti ove opcije su približno iste kao prednosti Opcije broj 2 ali način i procedura implementacije su duži i složeniji. Promena postojećeg pristupa implementaciji, kao alternativa ne odgovara cilju da se ojača uloga Agencije. Promena postojećeg pristupa je veoma teška s obzirom da postojeći zakoni nisu jasno definisali regulisanje i određivanje funkcije, dužnosti i odgovornosti APK.

Sa tim u vidu, treća opcija bila bi znatno komplikovanija i neće ponuditi potrebna rešenja.

Negativne posledice:

Opcija 1 (prva)

Izbegavanjem izmena i dopuna zakona će se sačuvati status quo. Propust da se izmeni zakon i da se ne uskladi sa relevantnim zakonskim odredbama koje su na snazi u zemlji i praksom EU, međunarodnim konvencijama i evropskim standardima.

Ako se novi zakon ne usvoji to znači da nema jasne definicije uloge APK u odnosu na inicijative Monitoringa planova integriteta svih institucija koje imaju obavezu da usvoje takve planove.

Osim toga, time bi se ostavilo po strani jačanje uloge Agencije u krivičnim i administrativnim istragama. Osim toga, to bi čak dodatno smanjilo nivo saradnje i način komunikacije sa lokalnim institucijama, kao što su tužilaštvo, policija, PAK, MF, Carinska uprava, Kancelarija revizora, banke, itd. Stoga, ovaj zakon predstavlja osnovni pravni okvir za izradu drugih podzakonskih akata koji se odnose na organizacione strukture - Interne propise o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u Agenciji za borbu protiv korupcije.

Sankcionisanje /kaznene mere će nastaviti da budu nerazjašnjene kao i termin „visoki javni zvaničnik“ koji neće obuhvatiti sve visoke javne funkcionere i nastaviće da uključuje neke koji ne bi trebalo da se kvalifikuju kao visoki javni zvaničnici.

Osim toga, Kosovo neće osigurati istu zaštitu kao u drugim zemljama u regionu i EU u oblasti prijavljivanja, porekla i kontrole imovine visokih javnih zvaničnika i prijavljivanja, porekla i kontrole poklona za sve zvaničnike i druga lica i to bi ometalo proces primene Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Kosova i EU.

Opcija 2 (druga)

Neusvajanje ovog zakona podrazumeva izostavljanje dodatnih nadležnosti potrebnih za APK u oblastima vezanim za istrage i sprečavanja korupcije, porekla i kontrole imovine i poklona, izbegavanja sukoba interesa visokih javnih zvaničnika i prevencije korupcije u aktivnostima javnih nabavki.

Izbegavanje usvajanja izmena i dopuna Zakona br. 03/L-159 o Agenciji za borbu protiv korupcije podrazumeva izostavljanje fokusa Agencije u oblasti edukacije, saradnje sa medijima i organizacijama civilnog društva i na polju međunarodne saradnje.

Izbegavanje usvajanja izmena i dopuna Zakona o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i svih zvaničnika na Kosovu znači da Kosovo nije uskladilo svoje zakonodavstvo sa praksom EU i međunarodnim konvencijama u

smislu da nije pravilno regulisalo načine i adekvatne i precizne oblike sankcija u vezi sa verifikacijom porekla imovine visokih javnih zvaničnika;

Isto tako, propust da se usvoji ovaj zakon znači ne-definisanje liste visokih javnih zvaničnika čime će se mnogi zvaničnici koji do sada nisu bili obuhvaćeni ostaviti sa strane, i ne bi uklonili one koji ne treba da budu obuhvaćeni na toj listi. Zatim, birokratske procedure neće biti otklonjene a neće se regulisati ni prijavljivanje imovine u digitalnom obliku - na mreži.

Opcija 3 (treća)

APK želi da dalje razvija svoje preventivne kapacitete, uz zadržavanje minimuma nadležnosti oko preliminarne administrativne istrage što zahteva jasnu podelu i objašnjenje. Neki istražni kapaciteti su potrebni za proveru sadržaja izjava visokih zvaničnika i za prikupljanje dokaza za analizu rizika u pojedinim osetljivim sektorima za korupciju i aktivnostima kao što su javne nabavke, privatizacija, licenciranje, itd. Nedostatak usvajanja ovog novog zakona neće značiti realizaciju tih ciljeva.

Imajući u vidu da najveći deo rada APK-a zasniva i funkcioniše kroz sistem monitoringa i izveštavanja koji još nije dovoljno razvijen. Bez sistematskog prikupljanja i rukovanja informacijama, bilo bi nemoguće za APK da identifikuju, razumeju i deluju protiv rizika od korupcije i da provere da li su pravila i uspostavljeni standardi odgovarajući, dovoljni, a da je njihova kompatibilnost efikasna. Iz tog razloga, promena zakona naglašava potrebu da se prikupe informacije i proizvodnja analiza o trendovima i oblastima rizika u fokusu APK misije, dok njegovo neusvajanje znači neuspeh da se ostvare misija i vizija APK.

Sadašnji Zakon o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i svih službenih lica obezbeđuje institucije za sprovođenje zakona. Međutim, postoje neke specifične nadležnosti koje se trebaju precizirati u odnosu na administrativne mere i sankcije koje su izriču od strane institucija za sprovođenje zakona - mera i sankcija koje nisu predviđene ovim zakonom. Kao rezultat toga, ne-usvajanje amandmana će značiti da nećemo imati adekvatnije i preciznije sankcije u vezi sa verifikacijom i poreklom imovine visokih javnih zvaničnika.

Troškovi

Za opciju br. 2 je u prilogu finansijsku procenu uticaja za Koncept dokument, u koje su uključene odgovarajuće tabele.

Poglavlje 7: Konsultacije

Za regulisanje obima Agencije za borbu protiv korupcije i prijavljivanja, porekla imovine, već su ranije počele konsultacije i kao rezultat tih konsultacija donet je zaključak da je neophodno da ova oblast bude regulisana izradom novih zakona, koji će pokriti ovo polje i koji će zameniti *Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije i Zakona o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavljivanju, poreklu i kontroli poklona za sve javne zvaničnike*, koji su još uvek na snazi.

U procesu izrade ovog dokumenta, između ostalog, smo takođe konsultovali izveštaje i analize dva stručnjaka iz PECK II projekta i po dva stručnjaka uz podršku projekta UNDP-a SAEK II, koji su preporučili promene u materijalnom, proceduralnom i strukturno - organizacionom delu. Nacrt ovog dokumenta je analiziran u nizu radionica na kojima su pored Ministarstva pravde i Agencije za borbu protiv korupcije, angažovani stručnjaci iz dva gore navedena projekta.

Ministarstvo pravde je posvećeno da stvori potreban prostor i dovoljno javnih rasprava, u različito vreme, zavisno od faze procesa. Stoga, MP će u saradnji sa APK osigurati uključivanje svih relevantnih aktera tokom celog procesa.

Konsultacije će se održati sa ovim institucijama:

- Kancelarija za javnu komunikaciju,
- Agencija za borbu protiv korupcije,
- Ministarstvo unutrašnjih poslova,
- Sekretarijat za koordinaciju rada Vlade - KP,
- Nacionalna agencija za zaštitu ličnih podataka,
- Kancelarija za strateško planiranje - KP,
- Pravna kancelarija - KP,
- Kancelarija za dobro upravljanje - KP,
- Ministarstvo finansija,
- Finansijsko obaveštajna jedinica,
- Carinska uprava Kosova;
- Ministarstvo za evropske integracije,
- Tužilaštvo
- Sudovi.

Konsultacije u okviru konsultacija sa javnosti i civilnim društvom će se realizovati:

- Jeta na Kosovu,
- Kallxo.com
- Pokret „FOL“
- Pokret „QOHU“
- Kosovski demokratski institut KDI
- Insajder,
- Itd.

Poglavlje 8: Upoređivanje opcija

1. Procena posledica za svaku opciju

Opcija 1, *status quo* (nijedna promena) prema proceni će omogućiti nastavak već identifikovanih izazova u koncept dokumentu. Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije i Zakon o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavljivanju, poreklu i kontroli poklona za sve javne zvaničnike će nastaviti da pokrije sve pravne praznine do sada identifikovane u njihovoj realizaciji. APK će i dalje imati poteškoća u ostvarivanju svoje misije u sprečavanju i borbi protiv korupcije na Kosovu, primena ovih zakona ne odgovara društvenim i političkim okolnostima i neefikasnoj administraciji u suzbijanju i sprečavanju korupcije.

Opcija 2, promena postojeće politike se može postići usvajanjem novog Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije i novom Zakonu o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i prijavljivanju, poreklu i kontroli poklona za sve javne zvaničnike.

Promena ovih zakona omogućava dodatna ovlašćenja za APK u oblastima vezanim za istragu i sprečavanje korupcije, kontrolu porekla imovine i poklona, izbegavanje sukoba interesa visokih javnih zvaničnika i sprečavanje korupcije u javnim nabavkama, kao i dodatne nadležnosti koje su razmatrane tokom okruglih stolova i predstavljene u raznim tehničkim dokumentima.

Promenom ovih zakona se precizira verifikacija porekla imovine visokih javnih zvaničnika; najbolje će se definisati spisak visokih javnih zvaničnika; time će se regulisati otkrivanje imovine u digitalnom obliku - onlajn (e-izjava); time će se regulisati vrednost prijavljene imovine, itd. Takođe, Agencija će se promenom postojeće dalje politike angažovati u oblasti edukacije, saradnje sa medijima i organizacijama civilnog društva i na polju međunarodne saradnje.

Isto tako, će se regulisati kaznena politika i pronalaženje drugih metoda za kažnjavanje visokih javnih zvaničnika - obustavom plate na nekoliko meseci, novčanim kaznama bi se omogućila dodatna mogućnost sankcionisanja kaznom zatvora, otpuštanjem, itd.

AKK će dalje razvijati svoje preventivne kapacitete, uz zadržavanje ovlašćenja preliminarne administrativne istrage koji zahteva jasnu podelu i objašnjenje. Određeni istražni kapaciteti su potrebni za proveru sadržaja izjava visokih zvaničnika i za prikupljanje dokaza za analizu rizika u pojedinim osetljivim sektorima za korupciju i aktivnosti kao što su javne nabavke, privatizacija, licenciranje, itd.

Odgovorni za sprovođenje politike/zakona će biti Agencija za borbu protiv korupcije. U tom kontekstu, potrebno je više obuke i osoblja. Treninzi su neophodni za izgradnju kapaciteta profesionalnog osoblja i pomoćnog osoblja u sprovođenju ove politike. Za obavljanje kvalitativnog rada i za efektivno i efikasno poslovanje potrebno je dovoljno osoblja.

Podizanje svesti građana o odgovornosti i aktivnostima APK se realizuje upotrebom važećih informacionih metoda (APK internet stranica, brošure, elektronska sredstva, u pisanoj formi, kao i drugim metodama).

Opcija 3, izmena postojećeg pristupa implementacije, kao alternativa ne odgovara cilju da se ojača uloga Agencije. Promena postojećeg pristupa je veoma teška s obzirom da postojeći zakoni nisu jasno definisali regulisanje i određivanje funkcije, dužnosti i odgovornosti APK-a.

Poglavlje 10: Preporuke

Kao najpovoljnija opcija za preporuku se smatra Opcija broj 2, novi nacrt Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije i novi Zakon o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine visokih javnih zvaničnika i dprijavljivanju, poreklu i kontroli poklona za sve javne zvaničnike.

Promena ovih zakona omogućava dodatna ovlašćenja za APK u oblastima vezanim za istragu i sprečavanje korupcije, kontrolu porekla imovine i poklona, izbegavanje sukoba interesa visokih javnih zvaničnika i sprečavanje korupcije u javnim nabavkama, kao i dodatne nadležnosti koje su razmatrane tokom okruglih stolova i predstavljene u raznim tehničkim dokumentima.

Promenom ovih zakona se precizira verifikacija porekla imovine visokih javnih zvaničnika; najbolje će se definisati spisak visokih javnih zvaničnika; time će se regulisati otkrivanje imovine u digitalnom obliku - onlajn (e-izjava); time će se regulisati vrednost prijavljene imovine, itd. Takođe, Agencija će se promenom postojeće politike dalje angažovati u oblasti edukacije, saradnje sa medijima i organizacijama civilnog društva i na polju međunarodne saradnje.

Poglavlje 11: Komunikacija

Ministarstvo pravde i Agencija za borbu protiv korupcije će pružiti informacije o pravnom procesu izrade, koji će uzimati u obzir predloge nakon konsultacija sa stručnjacima, sa relevantnim institucijama, civilnim društvom i drugim akterima koji rade na polju borbe protiv korupcije.

Forme komunikacije će biti raznovrsne, počev od sastanaka, radionica, radnih grupa i publikacija na zvaničnom sajtu MP, APK, i KP. Komunikacija će biti aktivna, direktna i konstruktivna.

Za inicijative i aktivnosti MP, svaki put je vladalo veliko interesovanje od strane zajednice novinara, kao i civilnog društva i cele javnosti, čime se demonstrira spremnost da sarađuju u borbi protiv korupcije. Zvaničnici MP i APK su uvek bili voljni da svakoj zainteresovanoj osobi ponude stručnu pomoć i saradnju u slučajevima kada postoji sumnja u slučajeve korupcije.

Sa tim u vidu, komunikacija će se vršiti u skladu sa procedurama propisanim u propisima o radu vlade, u početku pre svega u vidu prethodnih konsultacija, a zatim i javnih konsultacija.

Na kraju se očekuje održavanje konferencije za štampu na kojoj će se predstaviti sve nove izmene i dopune tih zakona.